

Integrationshandlingsprogram 2015-2018

Indhold

Indhold	2
Indledning	3
Mål for integrationsindsatsen	4
Indsatser.....	6
Indsats 1: Modtagelse og integration af flygtninge	6
Indsats 2: Særlig virksomhedsrettet indsats efter integrationsperioden	6
Indsats 3: Styrk sproget – dialogisk læseindsats i dagtilbud.....	7
Indsats 4: Kompetenceudvikling i Folkeskolen	7
Indsats 5: Brobygningsforløb på ungdomsuddannelserne for 18-24-årige	8
Indsats 6: Samarbejde mellem kommune og civilsamfund	9
Indsats 7: Samarbejde med almenpraksis og mellem sundhedsplejen og bydelsmødre	9
Indsats 8: Indsats for ældre borgere med indvandrerbaggrund	10
Opfølgning.....	10

Indledning

Dette er anden version af et tværgående integrationshandlingsprogram for Hillerød Kommune. Første version af handlingsprogrammet vedtog byrådet for 3 år siden i januar 2012.

Alle er lige og alle er forskellige. Det var mottoet for første version af integrationshandlingsprogrammet og er det også for anden version. Borgere med indvandrer- eller flygtningebaggrund og deres børn, er naturligvis lige så forskellige som borgere med dansk baggrund. De har forskellige drømme og evner, er i forskellige sociale situationer og har forskellige behov.

Men vi kan se nogle generelle forskelle på hvordan indvandrere og efterkommere klarer sig i skolen, i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet sammenlignet med etniske danskere.

Derfor er der brug for indsatser der medtænker og sætter særlig fokus på tosprogethed, kultur og kulturelle forskelle, baggrunden som indvandrer, flygtning eller efterkommer som dimensioner med en social betydning og sociale konsekvenser.

Det er disse indsatser som du kan læse om i integrationshandlingsprogrammet. Indsatser som på hver sin måde skal bidrage til det vi ser som centrale mål – og parametre for om integrationsindsatsen er lykkedes; at alle skal have lige mulighed for at komme i uddannelse og job.

Siden første version er antallet af flygtninge til kommunen øget markant. Det har betydet et særligt fokus på modtagelse og integration af nyankomne flygtninge – både i forhold til den kommunale indsats og samarbejdet med erhvervsliv og civilsamfund, hvilket er afspejlet i integrationshandlingsprogrammet.

Integrationshandlingsprogrammet afspejler også, at vi tror på at en god start – den måde man bliver modtaget som flygtning i Hillerød kommune, i dagtilbuddet, i skolen, i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet, er det allervigtigste for at klare sig godt og blive en aktiv del af lokalsamfundet Hillerød Kommune.

God læselyst!

Dorte Meldgaard

Borgmester

Jamil Nofal Cheheibar

Arbejdsmarkedsudvalgsformand

Mål for integrationsindsatsen

De politisk vedtagne mål for integrationsindsatsen 2015-2018 er:

1. Andelen af 16-19-årige efterkommere der er i gang med en ungdomsuddannelse skal hvert år øges og nærme sig niveauet for 16-19-årige med dansk oprindelse – på længere sigt skal forskellen helt udlignes. I 2013 ligger Hillerød Kommune 1,9 procentpoint under landsgennemsnittet. I 2018 skal Hillerød Kommune bringes op på landsgennemsnittet.
2. Andelen af 16-19-årige indvandrere der er i gang med en ungdomsuddannelse skal hvert år øges – og på sigt som minimum være på niveau med landsgennemsnittet. I 2013 er Hillerød Kommune 4,9 % under landsgennemsnittet. Inden udgangen af 2018 skal Hillerød Kommune være på niveau med landsgennemsnittet.
3. Efterkommere i Hillerød Kommune skal hvert år nærme sig samme niveau som etniske danskere hvad angår beskæftigelse – og på lang sigt skal forskellen helt udlignes. Inden udgangen af 2018 skal den positive forskel mellem Hillerød Kommune og landsgennemsnittet øges med 1 procentpoint.
4. Det høje beskæftigelsesniveau blandt indvandrere og efterkommere i Hillerød Kommune sa Beskæftigelsesniveau blandt indvandrere og efterkommere i Hillerød Kommune skal udvikles så det nærmer sig niveauet for borgere med dansk oprindelse og sammenlignet med landsgennemsnittet skal det højere niveau fastholdes. Forskellen på 25 procentpoint mellem indvandrere og efterkommere (54 %) og borgere med dansk oprindelse (79 %) i 2013 skal ved udgangen af 2018 være nedbragt til 22 procentpoint mens forskellen til landsgennemsnittet som minimum skal være fastholdt på 6 procentpoint (54 % i Hillerød Kommune mod 48 % på landsplan).
5. Andelen af de 16-24-årige indvandrere og efterkommere, der er udenfor arbejdsstyrken og ikke i uddannelse skal hvert år mindskes – og på lang sigt som minimum være på landsgennemsnittet. Andelen på offentlig forsørgelse (uden SU) skal hvert år mindskes og inden udgangen af 2018 som minimum være ligeså lav som landsgennemsnittet.
6. Forskellen i karaktergennemsnit mellem efterkommere og elever med dansk oprindelse skal hvert år mindskes – og på sigt skal forskellen helt udlignes. Karaktergennemsnit af bundne prøvefag ved 9. klasses-prøven lå for efterkommere i 2013 0,4 % under landsgennemsnittet (Hillerød 5,1 og landsgennemsnittet 5,5). Indenfor en 3-årig periode bringes den op på landsgennemsnitsniveau og indenfor 10-årig periode bringes efterkommere på samme niveau som landsgennemsnittet for etnisk danske elever (i 2013 var forskellen 1,8 karakterpoint).
7. Flygtninge, der flytter til Hillerød Kommune skal opleve at få den hjælp, de har brug for og møde en velkoordineret og helhedsorienteret indsats, der sikrer god og hurtig integration. Der

laves en årlig undersøgelse af flygtninges oplevelse af mødet med Hillerød Kommune.

8. Kultur-, idræts- og fritidsaktiviteter skal målrettet anvendes til at fremme integration
9. Der skal arbejdes for at øge ligheden i sundhed, herunder også etniske minoriteters sundhed i Hillerød Kommune. I 2017 er målet, at andelen af borgere med anden etnisk baggrund end dansk, der ryger i hjem med børn, falder fra 14,2 % til ca. 12 %. Rygning blandt etniske danskere var 6 % i Region Hovedstaden og Hillerød Kommune er det 2 %. Rygning er én af de mest dominerende indikatorer for ulighed i sundhed også blandt etniske minoriteter.
10. Der skal arbejdes for at øge ligheden i sundheden og herunder også etniske minoriteters sundhed.
  - Hvert år i 2015-2018 får 10 borgere med anden etnisk baggrund end dansk et opfølgende hjemmebesøg.
  - Hillerød kommune har et vidensgrundlag i forhold til boformer og etnicitet, som tager hensyn til behov og ønsker fra borgere med anden etnisk baggrund end dansk.

Indsatser

Indsats 1: Modtagelse og integration af flygtninge

Hillerød Kommune har ligesom resten af landets kommuner oplevet en markant øgning af antallet af flygtninge, der kommer til kommunen. Et centralt fokusområde i Hillerød Kommunes integrationsindsats er derfor en god modtagelse og integration af flygtninge.

Det kræver at vi bliver endnu bedre til at lave et godt og effektivt integrationsprogram, som giver flygtningene de bedste forudsætninger for at lære dansk og komme i uddannelse eller arbejde i løbet af perioden.

Der kommer blandt andet til at ske en omorganisering hvor modtagelsen og integrationsindsatsen samles i ét team, der tilføjes ressourcer, som blandt andet skal styrke den beskæftigelsesrettede indsats og samarbejde med virksomheder. Endvidere skal samarbejdet med civilsamfundet styrkes (se også indsats 6) og der vil blive fokuseret på at finde gode og bæredygtige løsninger på den store udfordring med at finde såvel midlertidige som permanente boliger som matcher flygtningenes betalingsevne.

De langsigtede mål (mål 7) for indsatsen, er dels at flygtninge, der flytter til Hillerød Kommune, skal opleve at få den hjælp, de har brug for og møde en velkoordineret og helhedsorienteret indsats, der sikrer god og hurtig integration, dels langt flere kommer i uddannelse og arbejde (mål 3,4 og 5) ligesom indsatsen bidrager til målet om samarbejde med foreningerne (mål 8).

Se flere detaljer om hvordan indsatsen skal gennemføres, de langsigtede mål (mål 3,4,5,7 og 8) den skal bidrage til, samt hvordan indsatsen skal måles i bilaget "Integrationsindsatser og mål 2015-2018").

Indsats 2: Særlig virksomhedsrettet indsats efter integrationsperioden

Denne indsats vedrører de flygtninge, som efter gennemførelse af det 3-årige integrationsprogram ikke er kommet i job eller uddannelse.

Indsatsen retter sig mod såkaldt aktivitetsparate ikke-vestlige indvandrere over 30 år. At man er aktivitetsparat betyder, at man efter en særlig indsats over et måske længere forløb kan blive klar til arbejdsmarkedet.

I stedet for den almindelige indsats for aktivitetsparate pålægges målgruppen at deltage i et særlig udvidet integrationsprogram, som består af et intensivt forløb med et beskæftigelsesrettet tilbud, danskundervisning, jobstøttementorer og et intensivt samtaleforløb.

Forløbet afvikles i samarbejde med Sprogcenter Hillerød, Berendsen Textil Service A/S, Mega Flex og Dansk Supermarked.

De langsigtede mål (mål 3, 4 og 9) for indsatsen er at sikre at flere kommer i uddannelse og arbejde og at der på sigt ikke er forskel på indvandrere og efterkommeres uddannelse- og beskæftigelsesfrekvens sammenlignet med etniske danskere.

Se flere detaljer om hvordan indsatsen skal gennemføres, de langsigtede mål (mål 3,4 og 9) den skal bidrage til, samt hvordan indsatsen skal måles i bilaget "Integrationsindsatser og mål 2015-2018"

Indsats 3: Styrk sproget – dialogisk læseindsats i dagtilbud

At have styr på sproget og være en god læser er afgørende kompetencer for at klare sig godt gennem uddannelsessystemet, blive så dygtig som man kan og for at få fodfæste på arbejdsmarkedet.

Undersøgelser viser, at det tager børn et-to år at blive i stand til at kommunikere om dagligdags ting på deres andetsprog, mens det kan tage fem år eller længere at opnå et skolefagligt sprog, der ligner etsprogede børns. Vi kan også se at to-sprogede børn gennemsnitligt klarer sig dårligere i folkeskolen end etsprogede børn.

Derfor er der brug for at dagtilbuddene er med til at styrke særligt de to-sprogede børns sprog og læseglæde. Vi ved, at det kræver et særligt professionelt fokus og et tæt samarbejde med forældre.

Hillerød Kommune var med i en national Styrk Sproget indsats (iværksat af den nationale to-sprogs task force) med et pilotprojekt i Grønnevang Børnehus. Erfaringerne her er så gode at LæseLeg metoden (en metode til *dialogisk læsning*) nu udbredes til alle dagtilbud. Indsatsen omfatter både kompetenceudvikling af personalet, etablering af børnehavebiblioteker og etablering af læsegrupper som to gange ugentligt læser efter LæseLegmetoden

Der er ikke et selvstændigt politisk vedtaget integrationsmål for indsatsen i dagtilbuddene, men indsatsen forventes på lang sigt, mere eller mindre direkte at bidrage til opfyldelse af de alle øvrige mål vedr. skole, uddannelse, arbejdsmarked og sundhed.

Se flere detaljer om hvordan indsatsen skal gennemføres, de langsigtede mål (mål 1-9) den skal bidrage til, samt hvordan indsatsen skal måles i bilaget "Integrationsindsatser og mål 2015-2018"

Indsats 4: Kompetenceudvikling i Folkeskolen

I Folkeskolen skal alle børn blive så dygtige de kan. Det er målet for Læringsreformen som Hillerød Kommunes skoler er i gang med at implementere. Reformen har betydet en række ændringer i måden at lave skole og tilrettelægge undervisning på. Ændringer som forventes at løfte alle børns - også de tosprogedes faglige niveau.

Det er dog tydeligt i statistik for karaktergennemsnit for folkeskolens afgangsprøve (se bilag *Integrationsstatistik 2011-2013 - overblik*), at der udover de generelle indsats, er brug for en særlig indsats for at give gruppen af tosprogede samme mulighed som etsprogede har, for at blive så dygtige som de kan.

Undersøgelser peger på, at lærernes viden og kompetenceniveau på tosprogsområdet er afgørende for at de kan understøtte de tosprogede elevers læring. Nogle af anbefalingerne er bl.a., fra EVAs undersøgelse 2007 "Undervisning af tosprogede elever i folkeskolen", inddraget i "Kompetenceudvikling i Folkeskolen":

1. Et sprogpædagogisk fokus skal præge undervisning af tosprogede elever
2. Lærernes formelle kompetencer i dansk som andetsprog skal opprioriteres
3. Lærernes videndeling om undervisning af tosprogede elever skal systematiseres
4. Kommunal praksis skal fremgå af klare nedskrevne målsætninger og retningslinjer
5. Sammenhængen mellem Fælles Mål i dansk som andetsprog og Fælles Mål i de øvrige fag skal tydeliggøres

Derfor der i denne indsats er fokus på at udvikle ledere og læreres viden om interkulturalitet og tosprogethed som et særligt læringsvilkår, samt give lærere konkrete redskaber og metoder til at arbejde med denne dimension såvel i modtageklasser som generelt i undervisningen.

De langsigtede mål (mål 1, 5 og 6) for indsatsen er at tosprogede børn kommer til at klare sig ligeså godt som etsprogede i skole, i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.

Se flere detaljer om hvordan indsatsen skal gennemføres, de langsigtede mål (mål 1, 5 og 6) den skal bidrage til, samt hvordan indsatsen skal måles i vedlagte bilag "Integrationsindsatser og mål 2015-2018".

Indsats 5: Brobygningsforløb på ungdomsuddannelserne for 18-24-årige

En af de udfordringer der er brug for at tage hånd om i integrationsindsatsen er, at en ganske høj del af unge med indvandrerbaggrund hverken er i uddannelse eller arbejde. Fra 2011 til 2013 steg andelen af indvandrere i aldersgruppen 20-24 år, som hverken er i uddannelse eller arbejde til 31,5 procent hvilket er over landsgennemsnittet.

I 2015 gennemføres et forsøgsprojekt, finansieret via midler fra STAR's pulje til forsøg med brobygningsforløb for ledige unge. Projektet gennemføres i samarbejde med EsNord og Fredensborg, Helsingør og Halsnæs kommuner. Projektet skal udvikle et forløb der bygger bro mellem ledighed og uddannelse og styrker samarbejdet mellem Jobcenter og uddannelsesinstitutioner i forhold til målgruppen.

De langsigtede mål (mål 1, 2, 3 og 5) for indsatsen er at andelen af unge med en anden etnisk baggrund end dansk på offentlig forsørgelse mindskes og at andelen af unge der påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse, og senere kommer i arbejde øges.

Se flere detaljer om hvordan indsatsen skal gennemføres, de langsigtede mål (mål 1, 2, 3 og 5) skal bidrage til samt hvordan indsatsen skal måles i vedlagte bilag " Integrationsindsatser og mål 2015-2018"

Indsats 6: Samarbejde mellem kommune og civilsamfund

Den kommunale organisation kan ikke alene sikre fundamentet for en god modtagelse og integration af flygtninge. Det kræver også at gode naboer, og at byens og lokalsamfundenes borgere, foreninger og organiseringer engagerer sig, åbner arme og døre og skaber forbindelse til og relationer med de nye borgere.

Derfor vil Hillerød Kommune som en del af sin integrationsindsats prioritere samarbejde med civilsamfundet højt. Det skal ske med respekt og forståelse for frivillighedens drivkraft, særlige rolle og vilkår.

En væsentlig del af indsatsen er en indgåelse af en partnerskabsaftale med Dansk Flygtningehjælp som skal skabe ramme for matchning af flygtninge(familier) og danske venskabs-/netværksfamilier. En anden del er et tæt samarbejde med og aktiv opbakning til foreningen *Hillerød byder flygtninge velkommen* og andre initiativer der bidrager til integrationssagen, samt understøttelse af godt naboskab gennem kommunikation og dialog med naboer og lokalsamfund hvor flygtningene kommer til at bo.

De langsigtede mål for indsatsen er dels at flygtninge, der flytter til Hillerød Kommune skal opleve at få den hjælp, de har brug for og møde en velkoordineret og helhedsorienteret indsats, der sikrer god og hurtig integration (mål 7) og at kultur-, idræts- og fritidsaktiviteter målrettet anvendes til at fremme integration (mål 8), dels forventes samarbejde med civilsamfundet på flere måder, mere eller mindre direkte at bidrage positivt opnåelse af de langsigtede mål om uddannelse og beskæftigelse (mål 1-6) og målet om øget lighed i sundhed (mål 9)

Se flere detaljer om hvordan indsatsen skal gennemføres, de langsigtede mål (mål 1-9) den skal bidrage til, samt hvordan indsatsen skal måles i vedlagte bilag " Integrationsindsatser og mål 2015-2018"

Indsats 7: Samarbejde med almenpraksis og mellem sundhedsplejen og bydelsmødre

Om man trives og er sund og rask hænger i høj grad sammen med om man har en uddannelse, et job og kan forsørge sig selv. Derfor kan de tidligere nævnte integrationsindsatser også betragtes som bidrag til at mindske ulighed i sundhed, når det gælder borgere med anden etnisk baggrund end dansk.

Uligheden i sundhed, som betyder at borgere som er socialt udsatte også er mere syge, har dårligere trivsel og kortere levetid, er stigende. Man ved også, at der blandt borgere med en anden etnisk baggrund end dansk, er en forhøjet forekomst af sygdomme som f.eks. diabetes, hjerte- og lungesygdomme.

Derfor vil der blive indledt samarbejde mellem Sundhedsplejen og de nystartede Bydelsmødre og boligområder i øvrigt, samt blive indledt en dialog med praktiserende læger om, hvordan kommune og almenpraksis i fællesskab kan blive bedre til tidlig opsporing og forebyggelse af livstilssygdomme blandt etniske minoriteter.

Det langsigtede (mål 9) mål for indsatsen er at arbejde for en øget lighed i sundhed.

Se flere detaljer om hvordan indsatsen skal gennemføres, det langsigtede mål (mål 9) den skal bidrage til samt hvordan indsatsen skal måles i vedlagte bilag " " Integrationsindsatser og mål 2015-2018"

Indsats 8: Indsats for ældre borgere med indvandrerbaggrund

Indsatsen består dels af flere hjemmebesøg hos ældre med indvandrerbaggrund, dels af en temadag om boformer for ældre med indvandrerbaggrund.

Etnicitet vil fremover blive tilføjet som kriterium for hvornår man som ældre borger bliver tilbudt et opfølgende hjemmebesøg for at forebygge genindlæggelse, dels vil ældre med en anden etnisk baggrund i højere grad, der hvor det er relevant, tilbydes forbyggende hjemmebesøg.

Der er i dag få ældre med en anden etnisk baggrund end dansk på plejecentre og i ældreboliger, men behovet forventes at stige. Derfor skal der indledes en dialog, blandt andet i form af en temadag, om hvordan etniske og kulturelle forskelligheder kan tænkes ind i fremtidige boformer for ældre, så de bliver attraktive for alle borgere i kommune.

Det langsigtede mål for indsatsen er at øge lighed i sundhed, også for etniske minoriteter (mål 10)

Se flere detaljer om hvordan indsatsen skal gennemføres, det langsigtede mål (mål 10) den skal bidrage til samt hvordan indsatsen skal måles i vedlagte bilag "Integrationsindsatser og mål 2015-2018"

Opfølgning

Handlingsprogrammet løber til udgangen af 2018, hvorefter programmet evalueres og der tages stilling til hvordan det eventuelt skal fortsættes.

Halvvejs i perioden, omkring årsskiftet 2016-2017 laves en midtvejsevaluering hvor der er mulighed for et justere i indsatserne, afslutte eller tilføje nye indsatser.

Hver enkelt indsats vil blive fulgt løbende af den ansvarlige chef og justeret om nødvendigt.